

Jaký byl rok 2025?

29.12.2025 - Lucie Slejšková | EDUin

Přinášíme ohlédnutí za tématy, která rezonovala vzděláváním v roce 2025. Text je součástí Auditu vzdělávacího systému za rok 2025, který uveřejníme 10. března 2026.

Školství v roce 2025 zasáhla smršť legislativních změn.

Odcházející ministr školství a jeho úřad byli v posledním roce svého působení legislativně pilní. Na jaře prošla tzv. malá novela školského zákona, která nabyla účinnosti již 1. září 2025. Podle této úpravy budou odklady školní docházky možné jen v případech závažných zdravotních či psychických obtíží dítěte a doprovázet je má lepší spolupráce školy a poradenských zařízení. Mění se také termíny zápisů do mateřských i základních škol a mateřské školy mají nově povinnost předávat výsledky pedagogického diagnostikování do škol základních. Od září 2026 mají třídy s více než 15 prvňáky nárok na asistenta pedagoga a zásadní změnou je zrušení známkování v 1. a 2. třídách, které se učitelů a žáků začne týkat již 1. září 2027. Část změn má postupné náběhové období, podrobně jsou popsány v infomateriálu MŠMT.

V létě prošla Sněmovnou další, tzv. velká novela školského zákona, která od 1. září 2025 změnila značné množství pravidel. Jde o komplexní balíček zhruba 50 změn, které obsahují mj. kontroverzní převod financování nepedagogických pracovníků ze škol na zřizovatele, indexové financování škol, změny v přijímacím řízení i maturitách, zavedení duálního praktického vyučování a možnosti kombinované výuky nebo zavedení krátkých programů na VOŠ. Jednou z klíčových novinek je systémové ukotvení pozic školních psychologů i speciálních a sociálních pedagogů. Od ledna 2026 budou tyto pozice financovány ze státního rozpočtu. Bohužel se to týká pouze základních škol a kritériem je i jejich velikost — musí mít nad 180 žáků. Poprvé v historii je sociální pedagog oficiálně uznanou pedagogickou pozicí. Jeho úkolem je pomáhat dětem se sociálními či rodinnými problémy, šikanou nebo například spolupracovat se sociálními službami. Užitečnost sociálních pedagogů EDUin opakovaně připomínal.

Více k tématu:

Souhrnné informace ke zrušení odkladů, známkování a dalším změnám tzv. malé novely (MŠMT)

Stručný přehled změn velké novely školského zákona (EDUin)

Novela školského zákona: přehled podpory a metodiky (MŠMT)

Změny ve školním roce 2025/2026 (EDUin)

Roste úloha zřizovatelů škol, s novelou dostali nové kompetence

Od roku 2026 bude stát školám financovat jen pedagogickou práci. Zřizovatelé škol přebírají financování nepedagogických pracovníků (kuchařky, školníci, uklízečky...) a provozních nákladů škol. Tím se výrazně posiluje vliv zřizovatelů na školství, ale zároveň zvyšují nároky na jejich kompetentnost.

Oddělením financování nepedagogických pracovníků od pedagogů zaniká dosavadní nešťastná praxe dotování jejich nízkých platů z nadtarifních složek učitelů. Zároveň ale mnozí zřizovatelé vyčíslili

skutečné finanční náklady na nepedagogy a došli k vysokým deficitům, které jim státní peníze nepokryjí a které budou muset sanovat z vlastních zdrojů. Stát tak skrytě přenáší část svých finančních závazků na mnohé (ne všechny) samosprávy, zároveň se tím ale snaží donutit je k zefektivnění stávajícího decentralizovaného a drahého systému.

K větší efektivitě školského systému má vést také požadavek na slučování škol. Během tříletého přechodného období má zřizovatel povinnost sloučit mateřské a základní školy, pokud jsou jediné v obci a zároveň nedosahují počtu 180 žáků. Ve zkratce jde o zásadu „1 obec – 1 škola“. Jedná se o administrativní sloučení pod jedno ředitelství, místa poskytování vzdělávání mohou zůstat.

K převodu financování nepedagogů na zřizovatele došlo narychlo, bez hlubší analýzy a bez vypracování katalogu prací. Vláda nedokázala dorovnat platové tabulky nepedagogických pracovníků alespoň na úroveň zaručené či minimální mzdy, což zřizovatelům škol dosti komplikuje situaci. Ještě v prosinci 2025 navíc mnozí ředitelé na peníze pro jejich provozní zaměstnance napjatě čekali.

Na zřizovatele stát převedl také úhradu ostatních neinvestičních výdajů (ONIV). Tento krok je nesystémový, protože se přímo týká výuky a zajištění pedagogického procesu. Zatímco v minulosti dostávaly peníze na ONIV školy nárokově přímo od státu, nově půjdou přes zřizovatele. Pokud nedojde ke změně, budou muset ředitelé vyjednávat se svými zřizovateli o výši prostředků na učebnice a pomůcky nebo další vzdělávání pedagogických pracovníků.

Více k tématu:

Financování nepedagogické práce: metodika (MŠMT)

Potenciální dopady převodu financování nepedagogů (PAQ Research)

Infoservis pro zřizovatele ke změně financování (EDUin, Klub zřizovatelů)

Investice do vzdělávání setrvale klesají, stav financí je žalostně nedostačující

Dosluhující vládní koalice Spolu a STAN usilovala o konsolidaci veřejných financí a snižování schodku státního rozpočtu. To se bohužel dotklo i školství, přestože v programovém prohlášení vláda deklarovala vzdělávání jako jednu ze svých hlavních priorit. Nepodařilo se splnit závazek veřejných investic do vzdělávání alespoň v průměru ostatních zemí OECD, procentuálně výdaje naopak setrvale klesaly.

I nadále klesala také výše relativních platů učitelů. Podle kvalifikovaného odhadu IDEA činila výše platu pedagogů oproti průměrné mzdě pouze 108 % místo zákonem stanovených 130 %. Odměňování pedagogů pro rok 2026 se podařilo na podzim valorizovat, byť stále ani dalece nedosáhnou na zákonem stanovenou výši. Platy učitelů mají od ledna 2026 vzrůst o 7 %. Asistentům pedagogů a dalším pedagogům s nižší odborností by se měly zvednout o pevnou částku 2 000 korun.

Nedostatečné výdaje na školství došly tak daleko, že nově schválené kvazimandatorní výdaje (určené např. na financování pozic asistentů pedagoga nebo sociálního pedagoga, které nově slibuje školský zákon, ale i na chod škol v závěru roku) nebyly pokryty v plné výši. Stát tak po dlouhé době nedokázal plynule financovat prosté fungování svých škol a vyvolal značnou nestabilitu a nejistotu, která připomínala období divokých reforem a přemetů v „devadesátkách“.

Státní rozpočet původně počítal s převodem financování nepedagogů na zřizovatele již od září 2025. Nakonec k tomu dochází až od ledna 2026, takže v rozpočtu MŠMT chyběly od září do prosince 2025 peníze na pokrytí těchto výdajů. Nesouhlas s tímto postupem vydala i Národní rozpočtová rada.

Vláda nakonec peníze přesunula z jiných resortů, mimo jiné i z prostředků na vědu. S ohledem na nedostatek financí posílaných do škol vyhlásily školské odbory v listopadu stávkovou pohotovost.

Více k tématu:

Upřesnění MŠMT k platbám na konci roku 2025 (školské odbory)

Přesun peněz z jiných resortů do vzdělávání (Seznam Zprávy)

Problémy s financováním chodu škol na konci roku (Seznam Zprávy)

RVP jsme zavedli a zase ho možná zrušíme

MŠMT spolu s NPI v lednu 2025 představily nové verze Rámcových vzdělávacích programů pro předškolní a základní vzdělávání (RVP PV a RVP ZV). Nové RVP mají podle ministerstva klást důraz na kompetence, praktické dovednosti, jazykovou a matematickou gramotnost nebo kritické myšlení. Jednou z nejviditelnějších změn v RVP ZV je povinná angličtina už od 1. ročníku (místo dosavadního 3. ročníku).

Mateřské a základní (v 1. a 6. ročníku) školy mohou učit podle nových revidovaných programů již od 1. 9. 2025, prozatím v dobrovolném režimu. Postupně se má přechod stát povinným – pro MŠ ve školním roce 2026/2027, pro ZŠ postupně od září 2027 a naplno ve všech ročnících do roku 2031. EDUin proces implementace RVP opakovaně kritizoval.

Modelové školní vzdělávací programy (ŠVP) pro základní školy mají zpoždění a teprve se pilotují. V praxi se zkouší tři varianty: předmětový, integrovaný a tematický. Finální podoby modelových ŠVP slibuje NPI zveřejnit v říjnu 2026. Od září 2025 spustilo MŠMT také pokusné ověřování RVP pro obor Lyceum. Nový ministr školství Robert Plaga prohlásil, že RVP se budou nejspíš měnit, odkládat, nebo dokonce rušit.

Více k tématu:

Nové RVP v digitální podobě (NPI)

Harmonogram zavádění RVP (MŠMT)

Modelové ŠVP (NPI)

Nová stravovací vyhláška slibuje kvalitnější potraviny i možnost přinést si vlastní jídlo

Změna stravovací vyhlášky může vypadat jako drobnost ve srovnání s novelami školského zákona. Ovšem vzhledem k tomu, že většinu z nás velmi zajímá, co jíme a co budou jíst naše děti, stala se proměna stravování ve školních jídelnách žhavým tématem uplynulého roku. A kromě jiného ukazuje, jak citlivá je každá změna v zaběhnutém systému a jak důležitou roli v jejím přijetí, nebo odmítnutí sehrává komunikace.

Nová vyhláška aktualizovala po mnoha letech spotřební koš, podle kterého musí školní jídelny zajistit školní stravování. Jídlo by mělo být zdravější, mít více zeleniny, méně soli, cukru a zpracovaných potravin. Kromě toho si děti mohou přinést do školní jídelny vlastní jídlo. Přestože změny vycházejí z dlouhodobých trendů zdravého životního stylu, ministerstvo muselo vysvětlovat řadu dezinformací a čelit obavám veřejnosti.

Jelikož jde o největší změny za posledních třicet let, počítá vyhláška s postupným přechodem na nová

pravidla, což dává školám čas se přizpůsobit až do 1. září 2026.

Více k tématu:

Infoservis ke stravovací vyhlášce (MŠMT)

Informace k financování školního stravování (MŠMT)

Máme to na talíři (projekt MZ)

Konzumace vlastního jídla v jídelně: rádce pro školy a rodiče (MZ)

<https://www.eduin.cz/clanky/jaky-byl-rok-2025>